

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/80/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4211214216
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2012:4211214216.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Česká republika, s. r. o. so sídlom Praha 4, Novodvorská 994, IČO: 25 117 483, v konaní zastúpeného advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o. so sídlom Bratislava, Údernícka 5, IČO: 36 613 843, proti odporkyni: J. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom X., X. 46/1, o zaplatenie 364,68 eura s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 16. januára 2012, č. k. 8C/226/2011-44, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti, ako aj v časti náhrady trov konania účastníkov zrušuje a vec v týchto častiach vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľovi sumu 119,88 eura spolu s úrokom z omeškania 9,5% ročne od 22. 04. 2011 až do zaplatenia, všetko v mesačných splátkach po 5 eur, ktoré splátky sú splatné, vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca, 15-tým dňom po právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého dlhu. Vo zvyšku návrh zamietol a v časti o zaplatenie 15 eur konanie zastavil. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 OSP tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie oprel o ustanovenia § 23a ods. 1, 2 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, § 2 písm. b), § 3 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ako aj § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že medzi postupcom Beneficial Finance a odporkyňou bola dňa 22. 08. 2007 uzavretá zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru, na základe ktorej súd posudzoval vzťah účastníkov konania ako záväzok zo spotrebiteľskej zmluvy podľa § 23a ods. 1, 2 zákona č. 634/1992 Zb. v znení účinnom do 31. 03. 2006, § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. 12. 2007 a podľa zákona č. 258/2001 Z. z. Na základe tejto zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru postupca poskytol odporkyni úver vo výške 364,80 eura (10.990,- Sk) a odporkyňa sa zaviazala navrhovateľovi splatiť poskytnutý úver 36-timi mesačnými splátkami po 484 Sk (16,06 eura). Zo zoznamu a špecifikácie zistil, že k dátumu vypovedania zmluvy ku dňu 01. 04. 2009 odporkyňa uhradila sumu 6.776,- Sk, t.j. 224,92 eura a dostala sa do omeškania s platením. Keďže po podaní návrhu odporkyňa zaplatila sumu 15 eur, navrhovateľ dňa 13. 01. 2012 zobral svoj návrh v tejto sume späť, a preto súd konanie v tejto časti zastavil v zmysle § 96 ods. 1 OSP. Následne z obsahu zmluvy o úvere uzavretej medzi účastníkmi konania zistil, že ročná percentuálna miera nákladov je 38,31% a úroky z úveru boli dohodnuté vo výške 24,50%. Hoci maximálna výška úrokov pri úveroch nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu strán, bol toho názoru, že nie je neobmedzená. Obmedzenie vzhľadom na uvedené považoval zmluvu za absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka, a teda sa nesmie prečítať dobrým mravom. Zastal názor, že úroky z úveru vo výške 32,88% ročne treba považovať za takú výšku úroku, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi, pretože takáto úroková miera zjavne presahuje mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia tejto zmluvy, ktorá bola vo výške 13,90%. Vzhľadom na uvedené považoval zmluvu za absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka, a preto v časti úrokov z úveru návrh zamietol ako nedôvodný. Ďalej poznamenal, že k odstúpeniu od zmluvy právnym predchodcom

navrhovateľa došlo dňa 01. 04. 2009 a z ustanovenia § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka jednoznačne vyplýva, že odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak. Keďže navrhovateľ nepreukázal, že by bola nejaká dohoda medzi účastníkmi zmluvy ohľadne účinkov odstúpenia od zmluvy dohodnutá, ustálil, že predmetná zmluva sa zrušila od začiatku, a teda každý z účastníkov bol povinný vrátiť tomu druhému všetko, čo podľa nej dostal. Zmluvné pokuty, keďže boli koncipované nevýhodnejšie oproti úprave v civilnom kódexe, považoval za neplatné pre rozpor so zákonom, a teda návrh o zaplatenie zmluvných pokút vyhodnotil za nedôvodný (3.000 Sk - sankčný poplatok ku dňu splatnosti, 945 Sk poplatok zo zosplatnenia zmluvy, poplatok zo zosplatnenia zmluvy t.j. 130,95 eura), a preto ho aj zamietol. Navyše vytkol nešpecifikovanie úroku z omeškania 49,56 eura navrhovateľom. S poukazom na § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. vznikol nárok navrhovateľa na úrok z omeškania, ktorý mu priznal vo výške 9,5% ročne z dlžnej istiny úveru a odporkyni umožnil splátky v zmysle § 160 ods. 1 OSP.

Rozsudok súdu prvého stupňa, v zamietajúcej časti, napadol v zákonnej lehote odvolaním navrhovateľ, domáhajúc sa jeho zmeny tak, že bude vyhovieť jeho návrhu v celom rozsahu a prizná sa mu náhrada trov prvostupňového konania, alternatívne sa domáhal zrušenia rozhodnutia súdu prvého stupňa v napadnutej časti a vrátenia veci v tejto časti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil aj náhradu trov odvolacieho konania. Vytykal nesprávnu aplikáciu úpravy Občianskeho zákonníka namiesto Obchodného zákonníka a to najmä v časti účinkov odstúpenia od zmluvy, pričom poukázal na § 261 ods. 3 písm. d), § 497, § 1 ods. 2, § 344, § 351 ods. 1, 2, § 302 Obchodného zákonníka. Zastal názor, že medzi navrhovateľom a odporkyňou bola uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka a podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, na základe čoho ustálil, že zmluva o úvere sa spravuje Obchodným zákonníkom. Vzhľadom na vyššie uvedené mal za to, že súd nesprávne na daný vzťah aplikoval Občiansky zákonník namiesto Obchodného zákonníka, na základe čoho posudzoval aj otázku účinkov odstúpenia od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka, a nie podľa Obchodného zákonníka. Dodal, že aj keby pripustil v určitých prípadoch aplikáciu Občianskeho zákonníka, tak táto aplikácia sa v žiadnom prípade nemôže vzťahovať na posudzovanie odstúpenia od zmluvy, nakoľko predmetná zmluva je absolútnym obchodom a je potrebné použiť úpravu Obchodného zákonníka bez ohľadu na spotrebiteľský charakter zmluvy. Zdôraznil, že ustanovenia o odstúpení od zmluvy nie sú ustanoveniami, ktoré by smerovali k ochrane spotrebiteľa, a nie sú ani ustanoveniami diskriminujúcimi spotrebiteľa. S poukazom na článok 4 obchodných podmienok vyjadril domnienku, že spôsob odstúpenia od zmluvy bol dohodnutý riadne, v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona a zmluvné strany si dohodli pre prípad porušenia povinností zo strany dlžníčky možnosť predchodcu navrhovateľa odstúpiť od zmluvy, pričom malo dôjsť k zosplatneniu dlžnej sumy. K tvrdeniu súdu, že dohodnutá ročná úroková sadzba vo výške 32,88% je v rozpore s dobrými mravmi, uviedol, že dojednanie o výške úrokovej sadzby sa nachádza priamo v zmluve o spotrebiteľskom úvere v časti rozpis úveru, a teda jej výška musela byť odporkyni známa ešte pred podpísaním zmluvy, pričom podpisom zmluvy odporkyňa vyjadrila súhlas s takto dohodnutou výškou úrokovej sadzby, ako aj s ostatným obsahom zmluvy a obchodnými podmienkami. Záverom zdôraznil, že neplatnosť jednej zo zmluvných podmienok nemá za následok neplatnosť celej zmluvy.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadrila.

Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 10 ods. 1 OSP) prejednal rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods.2 OSP) a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti je treba zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ OSP a vec vrátiť v tejto časti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 2 OSP.

V prejednávanej veci sa navrhovateľ návrhom, doručeným súdu prvého stupňa dňa 19. 08. 2011, voči odporkyni domáhal zaplatenia sumy 403,09 eura, ktorá pozostávala z istiny 233,73 eura, úrokov vo výške 38,41 eura a zmluvnej pokuty vo výške 130,95 eura spolu s úrokom z omeškania v sume 49,56 eura (9,5% zo sumy 263,73 eura od 04. 04. 2009 do 21. 05. 2010 v sume 28,35 eura, 9,5% zo sumy 243,73 eura od 22. 05. 2010 do 22. 03. 2011 v sume 19,35 eura a 9,5% zo sumy 238,73 eura od

23. 03. 2011 do 21. 04. 2011 v sume 1,86 eura) a ročným úrokom z omeškania 9,5% zo sumy 364,68 eura od 22. 04. 2011 do zaplattenia. Dôvodil tým, že dňa 22. 08. 2007 uzatvoril postupca s odporkyňou na predtlačenom formulári Zmluvu o osobnom úvere č. 24580144, ktorej neoddeliteľnou súčasťou boli obchodné podmienky. Keďže odporkyňa nedodrжала dohodnutý splátkový kalendár a dostala sa do omeškania, došlo k zosplateniu úveru a postupca v súlade s článkom 4 Obchodných podmienok od zmluvy odstúpil písomným oznámením zo dňa 04. 04. 2009. Ku dňu odstúpenia od úverovej zmluvy postupca vyčíslil celkovú dlžnú čiastku na sumu 433,09 eura (pozostávajúca z istiny úveru vo výške 263,73 eura, úroku z úveru do odstúpenia od zmluvy vo výške 38,41 eura, zmluvných pokút za omeškanie s platením splátok vo výške 99,58 eura a zmluvnej pokuty za predčasné ukončenie zmluvy vo výške 31,37 eura), z ktorej do podania návrhu odporkyňa uhradila 30 eur, a preto predmetom návrhu zostala suma 403,09 eura s príslušenstvom.

Pre absenciu odvolania účastníkov konania v prisudzujúcej časti a zastavujúcej časti rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a predmetom odvolacieho konania zostala navrhovateľom napadnutá zamietajúca časť a na ňu nadväzujúci výrok o náhrade trov konania.

Po preskúmaní spisu odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne posúdil daný právny vzťah ako občianskoprávny, na ktorý sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 251/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii (v znení do 31. 12. 2007) a tiež príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení v čase uzatvárania zmluvy medzi účastníkmi tohto konania o spotrebiteľskom úvere, spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Zákomom č. 568/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov bolo novelizované ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka a od účinnosti tohto zákona, t.j. 1. januára 2008 podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Keďže ustanovenie § 879j zák. č. 568/2007 Z. z. výslovne uvádza, že ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2008; treba posudzovanú zmluvu o spotrebiteľskom úvere považovať za zmluvu spotrebiteľskú a vzťah aj napriek tomu, že zmluva bola uzatvorená aj podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, za spotrebiteľský.

Podľa § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka, od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté.

Podľa § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka, odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Ak došlo medzi zmluvnými stranami k zhode vôle o obsahu zmluvy, riadnym a včasným prijatím návrhu na uzavretie zmluvy vzniká zmluva. Uzavretím zmluvy zmluva nadobúda aj účinnosť, okrem prípadov ustanovených zákonom, keď zmluva nadobudne účinnosť až rozhodnutím príslušného orgánu. Platným a účinným uzavretím zmluvy sú zmluvné strany zmluvou viazané. Po uzavretí zmluvy môže účastník zmluvy výnimočne jednostranným adresovaným právnym úkonom od zmluvy odstúpiť, avšak iba v prípade, ak je to v Občianskom zákonníku alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté.

Podľa bodu 4 písm. a) Obchodných podmienok zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ak sa žiadateľ dostane do omeškania so splatením dvoch po sebe nasledujúcich mesačných splátok alebo jednej mesačnej

splátky dlhšie ako tri mesiace, sa táto zmluva skončí a celková dlžná suma a zmluvná pokuta vo výške vypočítanej rovnakým spôsobom ako administratívny poplatok, ktorý by bol splatný podľa článku 3 v prípade predčasného splatenia úveru, budú okamžite splatné k dátumu uvedenému v takomto oznámení.

Z uvedeného vyplýva, že zmluvné strany sa dohodli, že v dôsledku neplnenia dohodnutých splátok zo strany odporkyne dôjde k odstúpeniu od zmluvy a odporkyňa bude povinná vrátiť celkovú dlžnú sumu a zmluvné pokuty.

Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností niet pochýb o tom, že sporom dotknutá zmluva uzatvorená účastníkmi konania je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, pričom uvedenú skutočnosť nespochybnil ani samotný navrhovateľ. Tým sa pri posudzovaní dôvodnosti navrhovateľom uplatneného nároku v tomto konaní zároveň otvoril priestor pre tzv. súdnu kontrolu zmluvných podmienok, a to v zmysle, či tieto nespôsobili hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech odporkyne ako spotrebiteľky, a to i vo vzťahu k dojednaným zmluvným pokutám a podobným nárokom.

V zmysle ustanovenia § 157 OSP rozsudok musí obsahovať odôvodnenie, pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, pričom táto vada zakladá zároveň aj dôvodnosť podaného odvolania. Súd v odôvodnení svojho rozhodnutia sa musí vypořadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení jednoznačne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Niet v ňom miesta pre dohady a domnienky. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu, t.j. musí byť preskúmateľné.

Odvolací súd, preskúmajúc rozsudok súdu prvého stupňa dospel k záveru, že tento je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, nakoľko v napadnutom rozhodnutí úplne absentuje zdôvodnenie zamietnutia žalobného návrhu v časti istiny 98,85 eura, ako aj zamietnutie žalobného návrhu v sume 38,41 eura je nedostatočne odôvodnené. Poukaz na to, že úroky vo výške 32,88% súd prvého stupňa považoval za v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko presahovali mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy (13,90%), a teda považoval zmluvu za absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka, a preto v časti úrokov z úveru návrh zamietol, nemožno považovať za dostatočné odôvodnenie, nakoľko vôbec takéto odôvodnenie nezohľadnilo skutočnosť, že cenu úveru odzrkadľuje RPMN a jedným z ukazovateľov je tiež dĺžka splácania úveru. Navyiac, neplatnosť jednej zmluvnej podmienky nespôsobuje neplatnosť celej zmluvy, ako to nesprávne vyhodnotil súd prvého stupňa. Okrem toho, v tejto časti rozhodnutia došlo aj k rozporu v písaní, nakoľko súd najskôr uviedol, že pri úrokoch ide o sumu 24,50% a potom 32,88%. Nedostatočné odôvodnenie odvolací súd vzhliadol aj v zamietnutí sankčného poplatku 3.000,- Sk (99,58 eura), poplatok zo zosplatenia 945,- Sk (31,37 eura), pričom v tejto časti došlo k opomenutiu aplikácie spotrebiteľských predpisov. Takýto prístup sa javí ako nezodpovedajúci príslušným ustanoveniam o súdnej ochrane, kam patrí aj zákonná požiadavka na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozsudku ako výklad myšlienkového postupu súdu o tom, ako dospel k príslušnému výroku rozsudku, má totiž spĺňať požiadavku objektívnosti, zrozumiteľnosti a presvedčivosti, t.j. aby bolo možné preskúmať správnosť postupu súdu a zároveň získať aj odpoveď na všetky podstatné argumentačné tvrdenia uplatnené účastníkmi konania, ako aj na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ak rozsudok takéto odôvodnenie neobsahuje, potom je nezrozumiteľný a nepreskúmateľný, čím dochádza k porušeniu procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdom konaní. Postupom súdu tak účastníkovi konania bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Podľa § 153 ods. 4 OSP, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia.

Pre vyššie uvedené dôvody odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) OSP zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (ods. 2), ktorom si súd prvého stupňa najskôr ujasní predmet konania, čo do nárokov (najmä, z čoho pozostáva suma istiny 98,85 eura a úroky z omeškania vo výške 49,56 eura, ktoré nesprávne hodnotil ako nešpecifikované), a až potom posúdi opodstatnenosť nárokov navrhovateľa, doplní dokazovanie v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami, predovšetkým si zabezpečí všetky dôkazy na preukázanie prijateľnosti, či neprijateľnosti podmienok dohodnutých účastníkmi konania v nimi uzavretých zmluvách, prípadne vykoná aj ďalšie s vecou súvisiace dokazovanie postupom podľa § 122 a nasl. OSP. Vykonané dôkazy vyhodnotí tak, ako to súdu vyplýva z ustanovenia § 132 OSP, vo veci opätovne rozhodne a svoje rozhodnutie odôvodní tak, ako mu to vyplýva z ustanovenia § 157 ods. 2 OSP. V prípade, ak súd dospeje k právnomu záveru, že niektorá zo zmluvných podmienok, prípadne jej časť, je neprijateľná, potom rozhodne tak, ako mu to vyplýva z ustanovenia § 153 ods. 4 OSP, teda neprijateľnú podmienku uvedie vo výroku svojho rozhodnutia.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne i o náhrade trov konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 OSP).

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.